

PRZYMNAŻAĆ SIĘ (25) *vb impf*

się (17), się (8).

inf z tekstów nieoznaczających pochyleń; w pozostałych formach pierwsze a pochylone (w tym 1 r. błędne znakowanie).

inf przymnażać się (3). ◊ *praes 1 sg* przymnażam się (1). ◊ *3 sg* przymnaża się (12). ◊ [3 *pl* przymnażają się.] ◊ *praet 3 sg n* przymnażało się (4). ◊ *con 3 sg* [f by się przymnażała.] *n* by się przymnażało (4). ◊ *part praes act* przymnażając się (1).

Sł stp, Cn, Linde brak.

Zwiększać się, powiększać się; crescere Calep, Vulg; gliscere Mącz; multiplicare PolAnt; augescere Calep; affluere Vulg; augere JanStat (25) : Augesco – Przymnażam łzie, prziraftam. Calep 114b.

a. *O ilości lub wartości materialnej [w tym: z podmiotem w G (13)] (16) : [w małżeństwie] Iuż zawnždy wżytko łporo/ bo iedno drugiego o wżytko łie rawni/ wżytko łie nadobnie a rołtropnie łtanowi/ wżytkiego łie a wżytkiego łporo przymnaża. *RejZwierc 32 [idem WerKaz]; BudNT Act 6/1; WerKaz 305; We dni one gdy łię przymnażało wczniow/ wżczęło łię łzemranie Graekow przeciw Zydom WujNT Act 6/1; [ListyPol II 1548/172; Y pożytek s niey [sadzawki] łobie wczyniłz/ Kiedy do niey drobnych ryb przyczyniłz/ y w drugich łie łamy przymnażayą/ Gdy potem gołpodarżá máyą. WirzbGosp A4v].**

przymnaża się z czego [= w wyniku czego] (3): pofilenie małe z łpożiwania giru przichodzi/ abowiem łie łniego krwi nie przymnaża/ ani żadnego przenikhania do dziurek a zwławnicza do wtroby niema *FalZioł I 96a; nie przecz łi innego iedno prze tę wżgárdę/ z Krákwłkiey náuki nam dzielnych kácerzow w Polłzce łye zawnżze przymnaża. OrzRozm P; ZA częłtym łwarem między poddányimi náłżymi okołó gránic między dziedłictwy łch/ [...] trudné y łiężkié niekiedy wczyniay łie pytania: z którch przymnaża łie nákládw SarnStat 466.*

przymnaża(ć) się komu, czemu (żywotne) (3): Niedufaycie w złosci wálnzey/ a nieżadaycie drapiełtwa/ a łełtli bogactwa wam będą przymnażać łie [*divitiae si affluent*] nie przykładaycie łercza. *WróbZółt 61/11; OrzRozm P. Cf przymnaża się czemu dla czego.*

przymnaża się czemu (żywotne) dla czego [= dzięki czemu] (1): Then Blufzcz/ łełt rzeczony blufzcz drzewowy/ bowiem łie okołó drzewa wije/ kozy go rady pożywaią/ mleka łie gim przymnaża dla tego pokarmu *FalZioł I 48c.*

przymnażać się w kogo czym [= dzięki czemu] (2): Krol nieumiełny potráci lud łwoy/ ale łię miáltho przymnaża w ludzi rołtropnołciay przełozonych. *BibRadz Eccli 10/3; BudBib Eccli 10/3.*

W połączeniu z określeniem powtarzalności w czasie (1): Cżego [*pogodzenia wszystkich*] łż łełczne niemálnz [...] bo rozmáitych wiar dołyc ná łwiecie/ y wıęcey łie łch co dzieł przymnaża/ tedy łan nie był Helialzem/ bo tego nie wykonał *CzechRozm 108.*

W charakterystycznych połączeniach: przymnaża się bogactwa, kacerzow, krwi, mleka, nákladow, szkodnikow, uczniow (2), wiar rozmaitych, wszy(s)tkiego (3); przymnaża się dosyc, sporo (2).

Fraza: »wıęcej się przymnaża (itp.)« (4): a łm wıęcey [*człowiek*] łpi łm łie łey [*wilgoty*] wıęcey przimnaża *GlabGad L2v; łm wıęcey [starostowie] Krzełciány gładzili/ łm łie łch wıęcey przymnażałó. BielKron 286v; CzechRozm 108; [łle, że złe między sobą cierpimy] Co nas y włzitke rzetz*

połpolita pfuija dokat to miedzinami niebedzie/ ze nagrody dobrem/ ázlem kari iednac niebedziecie/ co daley to wiecei przimnazac fie bedzie fzkodnikow takowich *PaprUp* G4v.

Szereg: »przymnaża się a przybywa« (1): iefzcze pilniey wględnąć trzebá: áby fie w nim [*w domu*]/ przy vcźciwości/ włyżftkiego przymnażało/ á rzeczy do życia potrzebnych przybywało. *GostGospSieb* +3.

b. *O abstraktach [z podmiotem w G] (8)* : A ták Iuda y brácia iego widząc ífz fie złego przymnażało á ífz iufz ony woýfká [*Lizyasza*] leżą ná gránicach ich/ [...] Tedy ták mowił ieden ku drugiemu [...] *BudBib* 1.*Mach* 3/42.

przymnaża się za czym [= w wyniku czego] (1): boć by to było addere afflicto afflictionem, aby nam takie kondycyje miał kto opisać, za ktoremi by się jeszcze krzywdy tej, którą cierpiemy, miało przymnażać. *DiarDop* 105.

przymnaża się gdzie (1): Wyfluchayże [*Panie*] gdyby ferce moie k tobie wołało/ A iżby fie mocy twoiey w duży mey przymnażało. *LubPs* dd6v.

W połączeniu z określeniem powtarzalności w czasie [zawsze: co dzień] (3): Eminent ira in dies maior, Co dzień to fie gniewu przimnaża. *Mącz* 207b, 146c; Co dzień w Polfcze przymnaża fie złości/ y od nas z Włoch [...] więcey niektorzy złego przynofzą/ niż dobrego *GórnRozm* I3.

W charakterystycznych połączeniach: przymnaża się gniewu, frasunku, krzywdy, mocy, nieprzyjaźni, sławy, złego, złości.

Fraza: »(a)by się więcey przymnażało(-a)« (2): A przytym wiernie tego ífcie W.W. życzę áby w dobrym zdrowiu W.W. fie they sławy im dáley tym więcey przymnażało ku czći Pánu Bogu á ku sławie y ku pociefze sławney Koronie tey *RejZwierc* 119v; Prze Bog chćieymy fie poczuć w tey mierze co prędzey: By fie nie przymnażało/ nam fráfunku więcey. *PaxLiz* C3; [*ListyPol* II 1548/30].

Synonimy: przybywać, przyrastać.

Formacje współrdzenne cf MNOŻYĆ.